

törekvések összefüggését megállapítani, de józan ítélete a bonyolultabb jelenségekre is magyarázó fényt vet és nem engedi magát a még oly hangos jelszavaktól sem megtántorítani.

Szelényi Ödön.

Geist der Erziehung. Pädagogik auf philosophischer Grundlage. Von *Jonas Cohn*. Leipzig und Berlin, 1919. (381 l.)

Ebben a könyvben egy gazdag léleknek, mélyenjáró gondolkodónak és finomtollú írónak nagybecsű megnyilatkozását találjuk. A szerző nem mindennapi módon egyesíti művében örök értékeknek filozófiai mérlegelését a maga kora és nemzete szükségleteinek megértő méltánylásával. Jól ismeri a pedagógiai gondolkodás mestereit Platontól napjainkig, de amellett sokban új és eredeti. A könyv súlyos tartalmáról alig adhatunk képet abban a néhány sorban, mellyel rendelkezünk. Gondolatait a bevezetésen kívül négy részben adja elő a szerző. Az elsőben szól a nevelés céljáról, a másodikban a növendékről, a harmadikban a nevelő egyenekről és nevelő közösségekről és a negyedikben a nevelés lényeges oldalairól. A nevelés általános célja szerinte: a növendék képzése ama históriai kultúrközösségek autonóm tagjává, amelyekhez tartozni fog. Ez általános célmeghatározást kiegészíti aztán a mai kor, a (német) nemzeti élet és a jövődöntő hivatás (életpálya) követelményeinek elemzése. Igen jelentékenyek a második rész megjegyzései a gyermek- és ifjúkornak saját, nemcsak a jövő szempontjából való értékéről, valamint a harmadik rész fejtegetései a nevelő és tanító hivatásáról, hatásáról és főtulajdonságairól. A nevelés lényeges oldalait abban látja a szerző, hogy a nevelés beleilleszti az egyént erkölcsiségének képzése útján a közösségbe, teljesítőképességének gyarapításával használhatóvá teszi a közösség munkája részére és lelke telítettségének fejlesztésével arról gondoskodik, hogy áthassa a közösség élete. Az utóbbi feladaton belül helyét foglal az eszthetikai és vallásos nevelés is. Ezeknek tárgyalása a könyv legszebb részletei közé tartozik, miként oly filozófustól, ki már régebben kitűnt — egyebek mellett — eszthetikai és vallásfilozófiai írásaival, várható is volt. A könyv nem könnyű olvasmány. Némi keresettség a terminológiában és túlesiszoltság az előadásban még fokozzák a nehézséget.

Waldappel János.

Konrad Brandenberger: Didaktik des mathematisch-naturwissenschaftlichen Unterrichts. Zürich, Schulthess, 1920. (128 l.)

A zürichi egyetemen és műegyetemen 1913 óta rendszeresen gondoskodnak arról, hogy a középiskolai tanárok legkiválóbbjai előadásokat és gyakorlatokat tartsanak a tanárjelöltek számára. Az előttünk levő könyv a mennyiségtani és természet-tudományi szakosztályon végzett értékes tevékenységről ad számot; szerzője a korán elhunyt Brandenberger, a svájci tudós pedagógusoknak egyik legismertebb képviselője volt. Rendkívül haszonnal forgathatjuk e munkát, melyben az újabb reformtörekvések teljes mértékben érvényesülnek. A könyv három részre oszlik. Az első rész (8—36. l.) nagy pontossággal egybeállítja a tanítás lélektani és logikai alapelveit; a második rész (37—119. l.) az általános didaktikának alkalmazását nyújtja